

Sygn. akt VIII.U.4280/14

WYROK

W IMIENIU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 stycznia 2015 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu - Wydział VIII Ubezpieczeń Społecznych

w składzie : Przewodnicząca **SSO Renata Pohl**

Protokolant st. sekr.sąd. Magdalena Gózdź

po rozpoznaniu w dniu 15 stycznia 2015 roku w Poznaniu

odwołania **M. D.**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P.

z dnia 1 lipca 2014 roku Nr (...)

w sprawie **M. D.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P.

o emeryturę

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje odwołującemu M. D. prawo do emerytury poczynając od dnia 4 maja 2014 roku.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 1 lipca 2014 r. znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P., na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2013 r. poz. 1440 ze zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43, ze zm.), po rozpatrzeniu wniosku z dnia 21 maja 2014 r. odmówił **M. D.** prawa do emerytury. W uzasadnieniu organ rentowy podał, iż przyjął za udowodnione na dzień 01.01.1999 r. okresy składkowe w ilości 25 lat, 3 miesiące i 29 dni oraz okresy nieskładkowe w ilości 1 miesiąc i 15 dni, a staż w szczególnych warunkach w wymiarze 11 lat, 9 miesięcy i 9 dni. Do stażu pracy w szczególnych warunkach Zakład nie uwzględnił okresu od dnia 12 października 1978 r. do dnia 30 września 1984 r. z tytułu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w P., ponieważ w dokumentach przedłożonych z archiwum brak jest określenia nazwy lub tonażu samochodu. Nadto Zakład nie uwzględnił okresu od dnia 1 października 1984 r. do dnia 28 lutego 1986 r., ponieważ w tym okresie M. D. zdaniem organu zajmował stanowisku mechanika.

Od powyższej decyzji odwołał się **M. D.** w terminie i formie prawem przewidzianymi domagając się przyznania prawa do emerytury. W uzasadnieniu odwołania wskazał, że przez cały okres zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w P. świadczył pracę kierowcy samochodu powyżej 3,5 t. Nie można się zgodzić ze stanowiskiem organu rentowego, że w okresie od 01.10.1984 r. do 28.02.1986 r. świadczył pracę mechanika, albowiem w okresie tym świadczył on również pracę kierowcy. Angaż z dnia 25.10.1984 r. figuruje na M. D. kierowcę i obejmuje okres jedynie od 1.10.1984 r. do 15.11.1984 r., a nie jak przyjął Zakład do 28.02.1986 r.

Pozwany organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację faktyczną i prawną zaprezentowaną w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołujący M. D. urodził się w dniu (...) Odwołujący z zawodu jest kierowcą, mechanikiem samochodowym. Nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego. Na dzień 1 stycznia 1999 r. posiada okresy składkowe w ilości 25 lat, 3 miesiące i 29 dni oraz okresy nieskładkowe w ilości 1 miesiąc i 15 dni, łącznie 25 lat, 5 miesięcy i 14 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

Od roku 1975 odwołujący posiada prawo jazdy kat. A, C i E.

Dowód: wniosek k. 1-3 akt ZUS, akta osobowe odwołującego (dokumenty zgromadzone na k. 25 akt sprawy), akta ZUS

W okresie od dnia 12 października 1978 r. do dnia 31 grudnia 1989 r. odwołujący był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w P. (Zajezdnia (...)).

Zakład pracy (konkretnie zajezdnia w T.) świadczył usługi na rzecz Fabryki (...) w T., polegające na dowożeniu elementów bloków (płyty betonowe, materiały budowlane) na budowy. Zatrudnieni w zakładzie kierowcy rozwozili wskazane wyżej elementy po terenie dawnego województwa (...). W zajezdni w T. używane były wyłącznie samochody o ładowności powyżej 3, 5 tony: Stary-200, J.-317, Kamazy wywrotki, Kamazy ciągniki siodłowe i Kamazy skrzyniowe, w późniejszym okresie również L.. Ciągnik siodłowy ważył około 7 ton i podłączano do niego naczepę do przewozu płyt o wadze do 16 ton. W zajezdni funkcjonował osobny dział, w którym pracowali mechanicy, przy czym poważniejsze naprawy wykonywane były w S. lub P..

W okresie od dnia 12 października 1978 r. do dnia 31 grudnia 1989 r. odwołujący w w/w zakładzie pracy stale i w pełnym wymiarze czasu pracy (poza urlopem bezpłatnym w okresie od dnia 28.09.1989 r. do 31.12.1989 r.) wykonywał pracę kierowcy pojazdu o ładowności powyżej 3,5 tony. Odwołujący kierował samochodem typu Kamaz ciągnik siodłowy z naczepą i woził płyty betonowe. Odwołujący mimo, iż posiadał zawód mechanika nigdy nie pracował w w/w zakładzie pracy jako mechanik.

Dowód: akta osobowe odwołującego (dokumenty zgromadzone na k. 25 akt sprawy), zeznania świadka J. W. (k. 29 akt sprawy), zeznania E. G. (k. 29 – 30 akt sprawy), zeznania świadka M. G. (k. 30 akt sprawy), zeznania odwołującego M. D. (k. 30-31 akt sprawy)

W dokumentacji pracowniczej dotyczącej odwołującego (umowa o pracę, świadectwo pracy) stanowisko pracy odwołującego określano jako „kierowca”. Również w angażach dotyczących zatrudnienia odwołującego w w/w zakładzie pracy określano jego stanowisko pracy jako „kierowca”. W treści angażu z dnia 25.10.1984 r. wskazano natomiast, że z dniem 1 października 1984 r. na okres do dnia 15 listopada 1984 r. powierzono odwołującemu obowiązki mechanika.

Dowód: akta osobowe odwołującego (dokumenty zgromadzone na k. 25 akt sprawy)

Z odwołującym w spornym okresie pracowali w w/w zakładzie pracy (w Zajezdni w T.): J. W., E. G., M. G., J. W. zatrudniony był w okresie od 08.05.1979 r. do 18.09.1989 r. jako kierownik Zajezdni (...) i był bezpośrednim przełożonym odwołującego. E. G. oraz M. R. wykonywali natomiast ten sam zakres prac jak odwołujący tj. pracowali jako kierowcy pojazdów o ładowności powyżej 3,5 tony.

Dowód: akta osobowe odwołującego (dokumenty zgromadzone na k. 25 akt sprawy), zeznania świadka J. W. (k. 29 akt sprawy), zeznania E. G. (k. 29 – 30 akt sprawy), zeznania świadka M. G. (k. 30 akt sprawy), zeznania odwołującego M. D. (k. 30-31 akt sprawy)

W dniu 23 maja 2014 r. odwołujący wystąpił z wnioskiem o przyznanie mu prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

W dniu 1 lipca 2014 r. organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zeznań świadków; J. W., E. G., M. G. oraz zeznań odwołującego M. D..

Ponadto Sąd oparł się na dokumentach zawartych w aktach emerytalnych odwołującego ZUS (...), akt osobowych odwołującego (k. 25 akt sprawy).

Sąd dał wiarę zebranych w sprawie dokumentom. Dokumenty urzędowe Sąd uznał za wiarygodne i miarodajne, albowiem sporządzone zostały przez organy do tego uprawnione z zachowaniem wymaganej formy. Za wiarygodne Sąd uznał także dokumenty prywatne stanowiące zgodnie z art. 245 k.p.c. dowód tego, że osoba która je podpisała złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie.

Sąd uznał zeznania świadków za wiarygodne, gdyż są one zgodne, spójne i logiczne, przy tym wzajemnie się uzupełniają i potwierdzają, a nadto korelują z dokumentami i zeznaniami odwołującego. Podkreślenia wymaga fakt, że przesłuchani w sprawie świadkowie są osobami obcymi w stosunku do odwołującego, posiadają wiedzę odnośnie charakteru jego pracy oraz środowiska pracy odwołującego, ponieważ w tym samym czasie byli zatrudnieni w Przedsiębiorstwie (...) w P.. Świadek J. W. był bezpośrednim przełożonym odwołującego przez niemalże cały okres zatrudnienia odwołującego, a świadkowie E. G. i M. G. pracowali tak jak odwołujący jako kierowcy pojazdów o ładowności powyżej 3,5 tony.

Również zeznaniom odwołującego Sąd dał wiarę w całości, a to ze względu na ich zgodność z pozostałym materiałem dowodowym zebranych w sprawie, w szczególności z zeznaniami pozostałych świadków, jak również z dokumentami zgromadzonymi w sprawie.

Sąd zważył, co następuje:

Przedmiotem niniejszego postępowania było ustalenie, czy odwołującemu M. D. przysługuje prawo do emerytury w obniżonym wieku z uwagi na pracę w warunkach szczególnych.

Przyznawanie emerytur dla osób urodzonych, tak jak odwołujący po 31.12.1948 r. reguluje art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (zwanej dalej u.e.r., Dz. U. 2013.1440). Zgodnie bowiem z tym przepisem ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku i będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 ust. 2 i 3 u.e.r., jeżeli spełniają łącznie następujące warunki:

- 1) na dzień 1 stycznia 1999 roku – osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat dla kobiet i 65 dla mężczyzn,
- 2) na dzień 1 stycznia 1999 roku mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn,
- 3) nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na dochody budżetu państwa.

Zgodnie z przepisem art. 32 ust. 2 u.e.r. za pracownika zatrudnionego w szczególnych warunkach uważa się pracownika zatrudnionego przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Szczegółowe warunki przyznania prawa do wcześniejszej emerytury określa rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. nr 8, poz. 43 ze zm.), które zachowuje moc obowiązującą również pod rządami ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Zgodnie zatem z § 1 ust. 1 cyt. rozporządzenia - rozporządzenie stosuje się do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wymienione w § 4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia, zwanych dalej "wykazami".

Bezsporne w niniejszej sprawie było, iż:

1. odwołujący w dniu 4 maja 2014 r. ukończył 60 lat,
2. odwołujący nie przystąpił do OFE,
3. na dzień 01.01.1999 r. posiada okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat.

Nadto bezspornym było, iż odwołujący posiada staż pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 11 lat, 9 miesięcy i 9 dni. Do stażu pracy w szczególnych warunkach Zakład nie uwzględnił natomiast okresu od 12 października 1978 r. do dnia 30 września 1984 r. z tytułu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w P., ponieważ w dokumentach przedłożonych z archiwum brak jest określenia nazwy lub tonażu samochodu. Nadto Zakład nie uwzględnił okresu zatrudnienia w w/ w zakładzie pracy od dnia 1 października 1984 r. do dnia 28 lutego 1986 r., ponieważ w tym okresie – zdaniem organu - odwołujący zajmował stanowisko mechanika.

W myśl § 2 ust. 2 rozporządzenia okresy pracy w szczególnych warunkach stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w świadectwie pracy.

Jednakże z ugruntowanego już orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika, iż w sądowym postępowaniu odwoławczym nie obowiązują ograniczenia dowodowe obowiązujące w postępowaniu przed organem rentowym i możliwe jest ustalenie okresów pracy w szczególnych warunkach również w oparciu o inne dowody niż zaświadczenia z zakładów pracy (uchwała SN z 21 września 1984r., sygn. III UZP 48/84, Lex 14630 oraz uchwała SN z 10 marca 1984r., sygn. III UZP 6/84, Lex 14625). Ponadto, zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 27 maja 1985 r. III UZP 5/85, z której wynika, że jeżeli odwołujący wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia zakładu pracy z powodu likwidacji zakładu pracy dopuszczalne jest przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków na okoliczność zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Dlatego też Sąd mógł oprzeć swoje rozstrzygnięcie w niniejszej sprawie na wynikach postępowania dowodowego z innych dokumentów, z zeznań świadków oraz z zeznań odwołującego, tym bardziej, że pozwany w toku postępowania nie zakwestionował zeznań świadków ani odwołującego, ani nie przedłożył dowodów przeciwnych.

W dalszej kolejności należy wskazać, że zgodnie z art. 184 ust. 1 pkt 1 u.e.r. zatrudnienie w szczególnych warunkach czy w szczególnym charakterze ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 13 lutego 2002 r., III ZP 30/01 (OSNP 2002 nr 10, poz. 243) wskazał jako nadal stosowane „przepisy dotychczasowe” tylko niektóre przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.; dalej: rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.), wyłączając dalsze obowiązywanie tych, które zawierały upoważnienie dla ministrów, kierowników urzędów centralnych i centralnych związków spółdzielczych do ustalenia wykazu stanowisk pracy w podległych im zakładach pracy. Stwierdził, że odesłanie do wykazów obejmujących świadczenie pracy w warunkach szczególnych nie obejmuje przepisów kompetencyjnych § 1 ust. 2-3 rozporządzenia. To pozwala na wniosek, że ustanowione przed dniem wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach przepisy, o których mowa w odesłaniu, to tylko przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., a wśród nich § 2 ust. 1 stanowiący, iż okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu

są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, § 4-8a określające wiek emerytalny i staż wymagany od pracowników wykonujących prace wyszczególnione w wykazach A i B stanowiących załącznik do rozporządzenia oraz właśnie te wykazy. Wykazy resortowe mają zatem charakter informacyjny, techniczno-porządkujący, uściślający. Taki wykaz resortowy ułatwia identyfikację określonego stanowiska pracy jako stanowiska pracy w szczególnych warunkach - w szczególności, jeśli w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. nie wymienia się konkretnych stanowisk, lecz operuje się pojęciem ogólnym. Innymi słowy, zarządzenia resortowe mogą mieć znaczenie jedynie w sferze dowodowej.

W tym miejscu należy wskazać, że w Wykaz A, stanowiący załącznik do rozporządzenia, w dziale VIII zatytułowanym „W transporcie i łączności” jako prace wykonywane w warunkach szczególnych w pkt 2 wymienia prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, specjalizowanych, specjalistycznych (specjalnych), pojazdów członowych i ciągników samochodowych balastowych, autobusów o liczbie miejsc powyżej 15, samochodów uprzywilejowanych w ruchu w rozumieniu przepisów o ruchu na drogach publicznych, trolejbusów i motorniczych tramwajów.

Zdaniem Sądu, po przeprowadzeniu postępowania dowodowego, w tym dowodu z zeznań świadków J. W., E. G. i M. G., w sposób nie budzący wątpliwości można stwierdzić, że odwołujący w okresie od dnia 12 października 1978 r. do dnia 28 lutego 1986 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował jako kierowca samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony. Odwołujący jeździł samochodem typu Kamaz ciągnik siodłowy z naczepą (całkowita ładowność 16 ton) i przewoził płyty betonowe. Odwołujący nie kierował pojazdami o ładowności poniżej 3,5 t i nie wykonywał w trakcie swojego zatrudnienia w w/w zakładzie pracy mechanika. Świadkowie oraz odwołujący zgodnie zeznali, że M. D. jeździł wyłącznie samochodami o ładowności ponad 3,5 tony oraz że odwołujący nie wykonywał innych czynności i pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Należy podkreślić, że w zakładzie pracy stosowano wyłącznie pojazdy o pojemności powyżej 3,5 tony. Sąd zwrócił również uwagę, że odwołujący posiadał odpowiednie kwalifikacje do wykonywania obowiązków kierowcy samochodu ciężarowego o ładowności powyższej 3,5 tony, ponieważ już od roku 1975 posiadał prawo jazdy kat. C.

Wprawdzie w świadectwie pracy odwołującego, umowie o pracę, i angażach określano stanowisko pracy odwołującego jako kierowca, to przyjmuje się, że dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 czerwca 2011 r. I UK 393/10).

Sąd uznał, więc na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego, że odwołujący pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych w Przedsiębiorstwie (...) w P. jako kierowca samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony zgodnie z wykazem A Dział VIII poz. 2 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. (Dz.U. Nr 8, poz.43) w okresie od dnia 12 października 1978 r. do dnia 28 lutego 1986 r.

Łącznie zatem okres pracy w warunkach szczególnych w wyżej wskazanym okresie wynosi ponad 15 lat, bezspornym bowiem było już, że odwołujący pracował również w warunkach szczególnych w wymiarze 11 lat, 9 miesięcy i 9 dni.

Termin początkowy powstania prawa do emerytury reguluje przepis art. 129 ust. 1 wskazanej wyżej ustawy o emeryturach i rentach który stanowi, iż świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca w którym zgłoszono wniosek. Odwołujący osiągnął wiek emerytalny w dniu 4 maja 2014 r. przy czym złożył wniosek o emeryturę w dniu 21 maja 2014 r., dlatego prawo do emerytury nabył od dnia 4 maja 2014 r.

Mając powyższe na względzie Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał odwołującemu M. D. prawo do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach od dnia 4 maja 2014 r.

SSO Renata Pohl